

PONOVIMO ZNANJE!

PONOVIMO VRSTE RIJEČI!

Imenske riječi

a) Imenice

1. U sljedećem ulomku iz priče Zvonimira Baloga pronađite sve imenice, podcrtajte ih i upišite na odgovarajuće mjesto tablice!

Dobro jutro, gradivo, danas ćemo uzimati novu djecu. – Tim je riječima rastreseni učitelj svaki dan počinjao nastavu.

- Ali prije nego nova lekcija prijeđe na nas, staro će nas gradivo ponoviti – nastavljao je.

Onda je rastreseni učitelj postavljao ovakva pitanja:

- Zbog čega, reci, zvekane, Filip Mudri nije bio baš najmudriji? Što misliš ti, tikvane?

Uopće je volio razgovore o kraljevima.

Objašnjavao je đacima da je Pipin Mali često tražio „pi-pi“ i kako nije htio jesti špinat, pa da je zbog toga bio mali. Kako je Aleksandar Veliki bio nezasi-tan, a da je Ivan Grozni imao zubni karijes.

Za vrijeme tjelovježbe zahtijevao je da svatko legne pokraj sebe ili da svatko sam sebe preskoči.

Izmislio je disciplinu – trčanje uvis s preponama, skakanje ispod crte koju je kredom povukao na podu, plivanje u prašini i drugo.

	muški rod	ženski rod	srednji rod
jednina			
množina			

2. Iz gornjeg ulomka ispišite sve vlastite imenice!

.....

3. Iz ulomka ispišite imenice ženskoga roda u akuzativu!

.....

4. U sljedećim rečenicama pronađite imenice ženskoga roda i odredite im broj i padež!

Jelo začinjam solju.

Sve se više bavio mišlju o rodnom gradu.

Koliko ljudi, toliko ćudi.

Čovjek se ne mjeri peđu, već pameću.

Napojimo zemlju krvi svojom!

Noć je strašna, krvi oblita.

Gospodin Isaković je primijetio njegovu kćer.

Svake večeri su sjedili pod kestenjem.

5. Kako glasi umanjenica imenica ...

djeca -

tikva -

kralj -

đak -

zub -

tijelo -

torba -

prozor -

6. Sljedeći tekst prepisite pazeći na velika i mala početna slova imenica!

Lexikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb

.....
.....
.....
.....
.....

7. Koje glasovne promjene prepoznajete u sljedećim imenicama?

učiteljem -
kralju -
Aleksandra (m.r.) -
prašina -
ručica -
brčić -
košem -
radošću -
rastresenjaci -

8. Tvorite zbirne imenice od sljedećih imenica!

grozd -
list -
gram -
zvijezda -
prut -
momak -
osoba -
drvo -

9. Sljedeću narodnu pripovijetku dopunite imenicama u odgovarajućem pa-
dežu!

Mala vila

Bili kralj i kraljica pa imali
..... (jedinac
sin). Kad je već
(kraljević) narastao, proslaviše
njegovo šišano
(kumstvo) i na
(čast) pozvaše najviđenije
..... (ljudi) iz svo-
ga (kra-
ljevstvo). Bijeli
(dvori) zasjaše od
(zlato), (srebro)
i dragog (ka-
menje) i od tisuću (svijeće). Kad uvečer u (vrt)
povedoše (kolo), uhvatiše se (djevojke) sve jedna
ljepša od druge, a sve gledahu u (kraljević) milo i drago, da ga
pojedu (oči).
U (ponoć) se razidoše (gosti), a kraljević ode u
..... (gaj) od starih (lipe), jer je bila (mje-
sečina) kao (dan), a njemu se nije spavalo. Čarobno bješe po-
gledati tamne (sjene) debeloga (drveće). Kroz
..... (granje) se uvlačila (mjesecina) i pa-

dala po (zemlja) u čudesnim (šare).
.....(lipe)sumirisalekao(tamjan)iz
(crkva). Kraljević je polagano šetao, zamišljen, po mekanoj
(travica). Kad je izašao na (proplanak), najednom ugleda pred sobom usred (mjesečina) na (trava) malu (vila) odjevenu u krasne (haljine) od finog (platno) (zlato) vezena. Kosa joj je bila duga i spuštена niz (pleća), a na glavi joj je blistala zlatna (kruna) ukrašena dragim (kamenje). Ali je bila posve, posve mala. Kao (lučica)! Kraljević u (čudo) zastane i zagleda se u nju, a ona progovori glasom kao da srebrno (zvonce) zvoni.

b) Zamjenice

1. U sljedećem tekstu pronađite i podcrtajte osobne zamjenice, a zatim im odredite gramatički oblik!

Moj prijatelj i ja često razgovaramo o knjigama. Mi oboje volimo čitati. Knjige posuđujemo – on meni, a ja njemu. Onda mi ih vrati kad ih pročita i kad mu više ne trebaju. Ja sada čitam jednu zaista zanimljivu. Kad ju pročitam, red je na njemu. Često s njim razgovaram o drugim stvarima jer mene i njega zanimaju slične stvari: glazba, putovanja...

2. U ove rečenice uvrstite pravilne padežne oblike osobne zamjenice ja!

Dolazite li svi na večeru?

Vaši prijatelji govore samo dobro o

Ivana pita imam li njezinu adresu?

Volite ići u kino.

Molim te daj čašu vode!

Trenutno nije dobro.

Boli grlo.

Na je red da platim piće.

Dopodne nikad nema kod kuće.

Zar je sve ovo za?

3. Uvrstite u sljedeće rečenice pravilne oblike osobnih zamjenica *on* i *ona*!

Zrinka moli da posudi knjigu.

Poručujem neka odmah dođe.

Maja daje svoje nalivpero.

Ona s uvijek razgovara tiho.

On pokazuje zadatak jer je ona zamolila.

On kupuje cvijeće za

On je išao k večeras poslije predstave.

Oni su dobri, s i s nema nikakvih problema.

Ideš li strini, reci da pozdravljam.

Kad vidiš sina, reci da trebam.

4. Iz sljedećega teksta izdvojite sve zamjenice i odredite njihovu podvrstu i oblik (rod, broj, padež, lice)!

Njega više nije plašila obimnija građa, svoju zadaću je uspijevaao na vrijeme napisati. Ništa mu se nije činilo teškim, bio je spreman pohrvati se sa svakim problemom koji bi pred njim iskrasnio.

Marin se čudio strpljenju službenica i njihovoj vještini. Ne znam što je s njima. Uvijek bi se oko podne čijigod pas našao pred vratima. U svojoj mašti sebe je uvijek vidio kao uspješnu i energičnu osobu.

Zamjenica	Vrsta zamjenice	Oblik (rod, broj, padež, lice)

5. U sljedećim rečenicama ispravite pogrešnu uporabu zamjenica na pravilnu!

- Ovako težak udarac nisam očekivala od nikoga.*
- Tkogod ga je poznao, svatko je bio s njim oduševljen.*
- Čijigod da je sin, ja ću mu dati jedinicu.*
- Vrati mi udžbenik kojega sam ti posudila!*
- U nijednoj školi nisu svi učenici odlični.*
- Kupio sam meni šal i rukavice.*
- Mi volimo naš materinski jezik.*
- Pije je s posebnim užitkom.*
- Lisica je častila ježa danju, pa njega uveče stavljala na konak.*
- Ga nisu pozvali na svadbu.*

6. Na prazna mjesta u tekstu upišite odgovarajući zamjenički oblik zamjenice koja po smislu spada u rečenicu!

..... prijatelj Davor dolazi ljeta sa
djevojkom Koraljkom k meni i roditeljima na Jadran. Veselim
se dolasku. Rado ću ih upoznati sa
društvom, a naročito sa najboljim prijateljem Markom. Na-
dam se da će se Koraljka sprijateljiti s djevojkom Majom. Mo-
gli bismo doista provesti ugodne dane.

Ljeto nam je s prijateljima Davorom i Koraljkom bilo lijepo
i nadasve uzbudljivo. Svakodnevno kupanje, izleti u okolicu, okušavanje ri-
barske sreće, vožnja gliserom tate i dakako nezaboravni izlasci
– sve će to ostati duboko urezano u sjećanjima. Svatko će od
..... pamtit i veselje s kojim smo pripremali prvu zajedničku ve-
čer u poslije prvog obilnijeg ulova. Nakon slatka zalogaja smo se
raspjevani i veseli rashladili u plavom moru. Tko bi zabora-
vio Koraljkino ushićenje i obećanje da će i sljedeće
ljeto svakako opet provesti u društvu.

7. Upotrijebite drugu zamjenicu istoga značenja umjesto podcrtane!

Reci mi štogod zanimljivo!

Što god se dogodilo, mi smo krivi.

Tkogod mora prvi poći.

Tko god dođe, pusti ga unutra!

c) Brojevi

1. U sljedećim rečenicama upišite odgovarajuće oblike brojeva ili brojevnih imenica!

Budući da su stanove podijelili samo (3) radnicama, ona (4.) ostade i dalje na cesti.

Među (4) ženama u automobilu (1) je bila izuzetne ljepote.

Cijela njegova imovina je (1) koza i (4) janjeta.

Nas (2) tražili smo (3.) za predstavu.

Bio je uspješan koncert (7) mladih.

Isplela je (4) čarape, svakome od sinova (1) par.

Hej, vas (5), primete li (6.) u društvo?

O njima (3) kružile su glasine da tvore ljubavni trokut.

Selo Martinci nije zapamtilo (4) svatova u (1) danu.

Ivan, Petar i Jakov stajali su sa strane. Svoj (3) odjednom sinu ista misao.

Možemo pružiti šansu (3) ili (4), ali (5) nikako.

Kraljevna postavi (5) prosaca po (1) od

(5) teških pitanja.

Izabrali smo (6) djece za ljetovanje, iz svakoga razreda po (2).

Od njegovih (3) kola u voznom stanju su samo (1).

d) Pridjevi

1. U sljedećem ulomku pronađite sve pridjeve i upišite ih na odgovarajuće mjesto tablice!

Život za milijune

Bijaše, nije fajde, zamamljiva u bluzi od bijele svile što pucaše kao zrelost ploda, u crnoj svilenoj suknji, sa neodoljivim crtama udovičkih junonskih bedara, i u širokom slamnom šeširu sa sjenama preko očiju kao kukinje, obraza kao zrele breskve, usana ko otvorena lubenica, sa snijegom bijelih, ladanjskih, ciganskih zuba. Na glasu je kao valjana domaćica i svaki pokret odaje odlučne navike špana ili vlastelina. Iz tamne bujnosti kose vije miris pokošenog sijena i svježina djeteline, a iz lijepog, krepkog tijela dolazi kao okus jagode i maline, divlje i šumske. Što sam mogao? Još maločas snivah o egzotičnim kontesama, a sad izgubismo zajedno pamet i svijest.

(A. G. Matoš)

OPISNI	GRADIVNI	POSVOJNI

2. Tvorite komparativ od sljedećih pridjeva!

triježan -

lijen -

tijesan -

rijedak -

bijel -

blijed -

lijep -

skup -

sijed -

kratak -

svijetao -

debeo -

težak -

dobar -

zao -

3. Koje glasovne promjene se odvijaju u sljedećim oblicima komparativa?

gušći -

dalji -

duži -

ljupkiji -

kraći -

plići -

žešći -

jači -
zgodniji -
drskiji -

4. Od sljedećih imenica tvorite posvojne pridjeve i pridružite im imenicu koja im po značenju pripada!

svijet -
bjegunac -
medvjed -
Vijetnam -
mjesto -
vjera -
Kovačić -
Nijemac -
pas -
šuma -
riba -
ruka -
glumac -
student -
Krleža -

5. U ulomku putopisa Mirka Hunjadija o Dražu nedostaju sljedeći izrazi u akuzativu jednine. Pronađite ih i upišite!

ukročena Karašica, snašina butina, dvije crkve, baranjska podunavska Šokadija, baranjska zemlja, stara ciglana, šarkanjsko crnilo, žena obla i vela, planina, blatna pilana, nova škola, kanal

DRAŽ

*Da siđeš kao putopisac u
s brežuljka iznad Draža treba ti Peićevo čudotvorno pero, treba ti Matkovo
„unutarnje oko” koje vidi kako vibrira „kao trbuh
kuje u štenjenju”, njegova sposobnost da vodi „jedan jaki, mrki dijalog sa ze-
mljom”!*

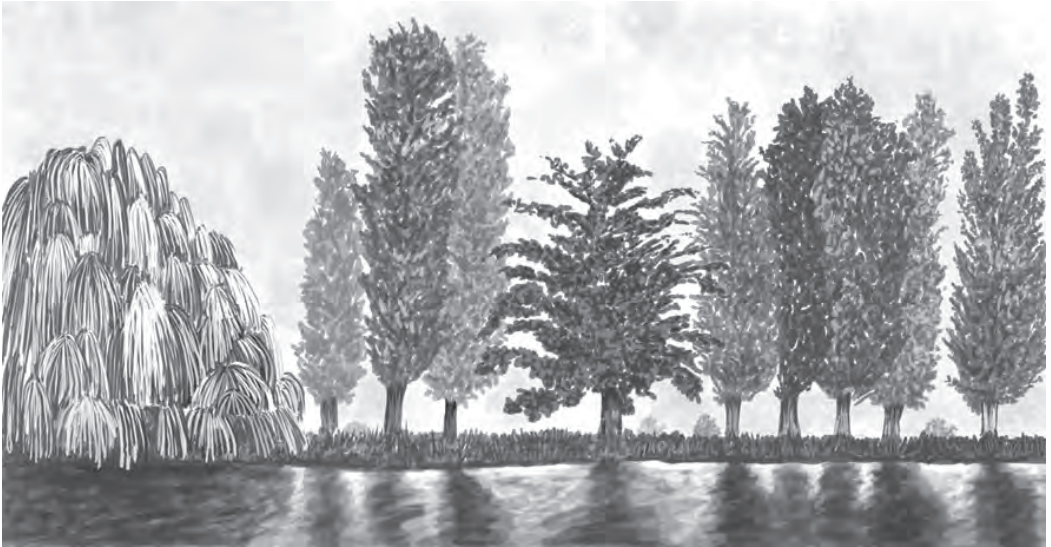
*Draž traži muškarca koji u život gazi čizmom od kože starog nerasta, šešir nosi
bećarski na potiljku i punim dlanom grabi na perini vi-
sokoga seljačkog bijelog kreveta. Draž ima i
kao krušna peć u seljačkome dvorištu. Ima za leđima s vinogradi-
ma i podrumima, usred sela nasipom i ,
veliki Dom kulture i krupnog birtaša Džonija, s ogro-
mnim deblima u dvorištu, , i
..... . Dugi vijugavi sokak, pun gusaka, golubo-
va, mačaka, didaka i baka, koji te odvodi velikim „bentom” direktno u
..... , u smeđi Budžak.*

Glagoli

1. U sljedećem ulomku iz djela A. G. Matoša podcrtajte sve glagolske oblike i upišite ih na odgovarajuće mjesto u tablici!

Trepetiljke i topole vječno tu tresu svojim sjajnim lišćem kao da im riječni valovi dadoše vječni nemir svog napredovanja, naokolo pjesma močvarice, naglo prhanje krila po koje močvarice, dok ribice, željne zraka, preskakuju vodenu površinu u zuju kukaca i sunčanom jarkom svjetlu, vrbe gledaju turobno u vodu i pune vlažne, mlačne, ugodne, debele sjene svojim čudnim, malko reskim mirisom, dok iz daljine dopire brencanje stada na toj šumskoj paši, vika i pjesma čobana, škripanje točkova sa ceste i nostalgijski, daleki šum i orljava željeznice. U vodu, pa kad se umorim, hajd u debeli hlad u visokom grmlju od trave žabljaka i vrbovine s kakvom knjigom u intimnim mislima uz dim cigarete.

Glagoli radnje	Glagoli stanja	Glagoli zbivanja	Glagolske imenice